

Onderstroom/ Undercurrents

« A picture sets time. Movement is something lucid and luminous. By capturing, framing, and translating it into something eternal to look at and to dwell on, movement stretches itself into time. From that moment onwards, the viewer is in full control. Complete stillness arises. » - Lore Stessel

« Undercurrents are the archive. The archives that are being budded. » -
Ane Vester

The exhibition *Onderstroom/Undercurrents* intertwines the universes of Lore Stessel and Ane Vester. A flow of memories, of things of the past, is formed into an archive of observations.

Starting from everyday life, the works contrast from picturesque to abstract. From black and white to colour. Yet, they are similar in how form tangible nuances for shadow and light, the human scale, materiality and the physical presence of the artworks within space. They are not just complementary in that sense, they also coincide fluidly. Like streams underneath the surface of the ocean, they touch one another without entangling, causing a shift of movement.

Lore Stessel's practice centres around movement. A visual language of dance without words, as spoken words come short on meaning. Her photographic body of work binds shared moments between dancers and their surroundings. It is the return of her first shared moments with the dancers - shifting the focus to the more intimate mundane, to what comes before and after the dance. A slowness where dance resonates. Lore puts the focus within: on that of reflecting and connecting. She fills the voids with natural elements, whereas before she would fill those with blank white spaces: "The density of the bodies and gestures need the ability to breathe within the landscapes". Movement happens within and in-between the pieces. There is stillness, but no standing still. Lore Stessel describes it herself: "A picture sets time. Movement is something lucid and luminous. By capturing, framing, and translating it into something eternal to look at and dwell on, movement stretches itself into time. From that moment onwards, the viewer is in full control. Complete stillness arises."

Throughout the process, both artists are very much aware of the notion of time in relation to the subject matter of their observation. There is the notion of something that took place before, something that just happened and something which is still happening. Time is relative, intangible, and volatile. Just as is movement. Ane Vester translates it through her work as a memory.

Over the years, Ane Vester has put together an archive of colour swatches. She considers colour to be more than *just a colour*. It houses the time and place of memories. A moment is captured as a monochrome surface, as an object removed from its context and purpose. Vester relives memories by combining shades to one specific taint – this search lays at the core of her practice. A poetic approach to a painted surface leads Vester to distance herself from the historical structure in which her abstract body of work gets positioned. By adding a specific word, connected to the remembered object, Vester creates an associative game where colour attains another meaning in the present time. By an assembly of several shades next to each other, she recreates the past or a new present reality. This way, colour questions reality. "The things we see aren't the only things seen, but our past plays a big role in determining what we witness in the now." Her wooden sculptures of repositionable colour blocks are a dimensional representation of memories as building blocks to our reality. Vester's monochromes on glass are a representation of the tangible world built out of different timeframes. To Vester, her choice of materials are an extension of the characteristics and the connotations given by her to the colours.

They determine the relationship between the works and the spaces in which they are shown, as well as how they are perceived by the viewer. By incorporating the space as part of the work, as a baseline, she plays around with the full experience. Through the curation, or the placement and the angle through which it is shown, she guides the viewer and awakens a moment of presence. That is where stillness comes to life.

Ane Vester resumes a part of her archive in *Onderstroom/undercurrents*. She sees undercurrents as the archive that is being budded. Paint is the medium to create the dimensional experience. Vester and Stessel both approach the observed in their practice, in a constant state of trying to meet the art of painting. In that way, they retain the openness needed to create. The way Stessel reverts to the complexity of dance, Vester reverts to the associative power of word. Only this time in a subtle way, to let what is without words be heard.

To both artists, the concept of space in relation to materiality and the experience of the work is key. For Stessel, this aligns with the aspect of the encounter - looking for a unity between each separate element, the material, and their surroundings, while being aware of the format. Lore translates a choreography, Vester a phrase. Where movement and stillness rhythmically follow each other up. The viewer follows the phrase, and the exhibition space becomes the place where the dance meets the viewer.

There is a complexity hidden in the everyday. From that complexity we return to the simple, to clarity. This constant interaction between the complex and the evident keeps reality in motion. Through its layering, *Onderstroom/Undercurrents* speaks volume into how we look at the present time. And how we experience that form, or give it its form. The totality of the experience will never be the same. Time and space play a crucial role in moments. It is about (re)forming what is and what has been. One through words, the other through a visual language, or a combination of both. We rarely meet each other in moments like this. Where we're not alone, that's where stillness arises. A surface painted blue, a bird flying over rocks. Within the walls of Rossicontemporary, two universes meet each other in one form and in unity, creating a dialogue with the viewer, into a new universe.

Two rivers come together. They culminate in a sea where they meet each other, where they tell the same story. Underneath the surface they find us, the viewer, the observer. Words unspoken, but there is so much. So much tangible, hearable, to see. Almost everything is said.

The layers woven throughout the exhibition are assimilated in an edition, an object, which Stessel and Vester created for this show.

Lieve Shukrani Simoens.

Onderstroom/ Undercurrents

« Een foto is de tijd stilzetten. Een beweging, iets die zo vluchtig is. Door het vast te pakken, het te kaderen en om te zetten naar iets waar je oneindig lang naar kunt kijken, kunt bij stilstaan, rek je de beweging uit en trek je deze verder door in de tijd. De rest denk je er als kijker bij. Daar waar verstillings ontstaat »

– Lore Stessel

« Voor mij is het archief de onderstroom. Het archief dat ontluikt wordt. »

– Ane Vester

In de tentoonstelling Onderstroom/Undercurrents ontmoeten de universums van Lore Stessel en Ane Vester elkaar. Ze voeren ons mee langs herinneringen, een verzameling van dingen die geweest zijn. Uit het eigen archief aan observaties puren ze, met als vertrekpunt altijd de alledaagseheid.

Door de grote visuele contrasten, tussen het picturale en het abstracte, het zwart-witte en de kleur, vullen ze elkaar aan. Tegelijkertijd is er een gelijklopende gevoeligheid voor nuances, waarneming, schaduw en licht, 'human scale', de materialiteit van hun werk en de aanwezigheid ervan in de ruimte. Het is dus niet alleen een aanvullen, soms ook een overlappen. Op momenten zelfs een samenvloeien. Zoals stromingen bewegend onder het wateroppervlak. Er is contact, maar geen verstrengeling. De wrijving die deze samenkomst teweegbrengt zorgt voor een verschuiving. Het is een teruggaan naar eenvoud, het weglaten van alle franjes, om zo tot bij de ander of iets anders te komen.

In het werk van Lore Stessel staat beweging centraal. De dans als taal, een taal zonder woorden. In haar fotografisch werk balt ze de gedeelde momenten met dansers en hoe deze zich tot hun omgeving verhouden samen. Dat wat niet meteen in woorden te vatten is, vertaalt ze naar beelden die leesbaar worden. In Onderstroom/Undercurrents keert ze vanuit die gedeelde momenten terug naar dat wat haar in eerste instantie tot de dans(er) bracht. Een geste uit het dagelijkse leven wordt voor haar een dans. Ze verlegt de focus naar de meer intieme, alledaagse handelingen die voorafgaan aan en na het gebeuren plaatsvinden. Een traagheid waarin de dans nazindert. Het gaat bij Stessel deze keer meer over een naar binnen gerichte sfeer. Over reflectie en connectie. Waar ze vroeger een witruimte liet in het frame, vult ze deze in met autonome beelden van natuurelementen. 'De densiteit van de lichamen en gestes moet kunnen ademen in een landschap'. Binnenin het werk en er tussenin valt de beweging. Nog steeds laat ze de veelheid van de danser(s) toe, om zo de zachtheid van de kleine alledaagse gebaren te versterken. Er heerst geen stilstand, wel verstillings. Of zoals Stessel het verwoordt: *« Een foto is de tijd stilzetten. Een beweging, iets die zo vluchtig is. Door het vast te pakken, het te kaderen en om te zetten naar iets waar je oneindig lang naar kunt kijken, kunt bij stilstaan, rek je de beweging uit en trek je deze verder door in de tijd. De rest denk je er als kijker bij. Waar dat verstillings ontstaat »*

Beide kunstenaressen zijn zich, zowel in het onstaans-, als in het maakproces, gewaar van de notie van tijd in relatie tot het onderwerp van hun observatie. De notie van iets dat geweest is, dat is en dat steeds blijft doorgaan. Tijd is relatief, vluchtig en ongrijpbaar. Zoals een beweging. Of zoals in Ane Vesters werk, een herinnering.

Over de jaren heen heeft Ane Vester een archief aan kleurstalen aangelegd. Voor haar is kleur veel meer dan een kleur. Het herbergt de tijd en de plaats van een herinnering. Een momentopname vastgehouden door een monochroom vlak. Een object ontdaan van alle context en functionaliteit. Al mengend gaat ze op zoek naar een bepaalde kleur, alsof ze de herinnering(en) tracht te herconstrueren. Door deze poëtische benadering van een geschilderd vlak komt Vester los van het beladen kunsthistorische kader waarin men haar abstracte werk positioneert. Af en toe voegt ze een woord toe, gelinkt aan het herinnerde object, waardoor een associatief spel ontstaat en de kleur in de tegenwoordige tijd een

nieuwe betekenis krijgt. Door meerdere kleurvlakken naast elkaar te zetten creëert ze een nieuw verleden, of bijgevolg een nieuwe realiteit in het nu. Kleur houdt dus niet louter herinneringen vast, maar stelt bovendien de werkelijkheid in vraag. ‘We zien niet enkel wat we zien, maar ons verleden bepaalt mee wat we in het heden waarnemen.’ Haar houten sculpturen van herpositioneerbare kleurblokken zijn een ruimtelijke weergave van herinneringen als bouwstenen van onze realiteit. Haar monochromen op glas, de representatie van de zichtbare wereld opgebouwd uit verschillende tijdslagen. Voor Vester sluit de materiaalkeuze aan bij de eigenschappen en de connotaties die ze geeft aan een kleur. Daarnaast bepaalt het mee hoe het werk zich verhoudt tot de ruimte waarin het getoond wordt en verder tot de toeschouwer. Door de ruimte deel te laten uitmaken van het werk, als zijnde de drager, speelt ze in op de totaalbeleving. Via de plaatsing en richting van een werk leidt ze de blik van de kijker en wekt ze bij deze een moment van aanwezigheid op. Daar waar verstilling ontstaat.

In Onderstroom/ Undercurrents herneemt Vester een deel van haar archief. Voor haar is de onderstroom altijd het archief dat ontluikt wordt. Verf, het middel om tot die ruimtelijke ervaring te komen. Zowel Vester, als Stessel, benaderen het waargenomene als zijnde een kunstenaar die constant op weg is naar de schilderkunst. Op die manier behouden ze de openheid die nodig is om te creëren. Zoals Stessel teruggrijpt naar de complexiteit van de dans, grijpt Vester terug naar de associatieve kracht van het woord. Al zij het deze keer in al zijn subtiliteit, een titel, om het woordeloze voor zich te laten spreken.

Naast de notie van tijd is er het gegeven van ruimte, wat voor beide in verbinding staat met de materialiteit en de beleving van een werk. Voor Stessel hangt dit samen met het aspect van de ontmoeting. Ze tast af en zoekt naar een eenheid bij het aaneenrijgen van losstaande elementen, rekening houdend met het formaat, het materiaal en de omgeving waar deze hun thuis zullen vinden. Haar werk en dat van Vester zet ze om naar een frase, een uitgeschreven stuk choreografie. Waarbij beweging en verstilling elkaar ritmisch opvolgen. De toeschouwer volgt de frase. De exoruimte als ontmoetingsplek waar de dans gevoerd wordt. De plek waar alles terug betekenis krijgt.

De gelaagdheid die we terugvinden in deze duo tentoonstelling zit verwerkt in een editie, een object, die Stessel en Vester ter gelegenheid hiervan gemaakt hebben.

In het alledaagse ligt een complexiteit verborgen. Vanuit die complexiteit keren we terug naar het simpele, naar de helderheid. Deze constante wisselwerking tussen het complexe en het heldere houdt de werkelijkheid in beweging. Via zijn gelaagdheid spreekt Onderstroom/Undercurrents over hoe wij naar de werkelijkheid kijken. Hoe ieder voor zich deze anders ervaart of vormgeeft. De totaalbeleving die nooit gelijkend is. En hoe tijd en ruimte in die beleving een grote rol spelen. Het gaat over het (her)formuleren van dat wat is of is geweest. De ene vat het in woorden, de ander in een visuele taal, of soms de combinatie van beide. Slechts heel af en toe raken we aan een ander. Zijn we niet alleen. Daar waar verstilling ontstaat. Een blauw vlak op een ruit, een vogel vliegend over de rotsen. Binnen de muren van Rossi Contemporary ontmoeten twee universums elkaar in eenvoud, en ontstaat er in dialoog met de toeschouwer een nieuwe stroom. Een nieuw universum.

Twee rivieren komen samen, ze monden uit in een zee waar ze elkaar raken, waar ze in de diepte hetzelfde verhaal vertellen. Onder het oppervlakte vinden ze ons, de kijker, de toeschouwer. Niets wordt uitgesproken, maar er is zoveel. Zoveel voelbaar, hoorbaar, zichtbaar. Haast alles wordt gezegd.

Lieve Shukrani Simoens